

Nr 1 y

Utrikesutskottets yttrande över propositionen 1975:1, bilaga 10, punkten I:2 och motionen 1975:1301 angående det svenska bidraget till UNESCO

Till kulturutskottet

Genom beslut den 19 februari 1975 har kulturutskottet hemställt om utrikesutskottets yttrande över propositionen 1975:1, bilaga 10, punkten I:2 och motionen 1975:1301.

I *propositionen 1975:1* föreslås att riksdagen till kostnader för Sveriges medlemskap i UNESCO m. m. för budgetåret 1975/76 anvisar ett förslagsanslag av 4 370 000 kr.

Av propositionen framgår bl. a. att detta belopp motsvarar den svenska andelen av UNESCO:s budget för 1976 enligt den av organisationens generalkonferens antagna bidragsskalan.

I *motionen 1975:1301* av herr Ahlmark m. fl. (fp, c, m) hemställs att riksdagen beslutar att såsom det svenska årsbidraget till UNESCO för budgetåret 1975/76 anvisa ett förslagsanslag på 3 123 000 kr.

Sistnämnda belopp motsvarar en minskning av anslaget för innevarande budgetår med 10 %. Minskningen är avsedd såsom protest mot det av generalkonferensens majoritet fattade beslutet att förvägra Israel rätt att delta i någon av de regionala gruppernas verksamhet.

Utskottet

UNESCO:s generalkonferens 1974 antog två resolutioner som berör Israels deltagande i organisationens arbete.

Den ena resolutionen, som antogs med röstsiffrorna 64-27-26, avsåg "skydd för kulturföremål i Jerusalem". I denna fördömdes Israel *dels* för åtgärder som innebar att man "framhärdar i att ändra Jerusalems historiska stadsbild", *dels* för att man "utför arkeologiska utgrävningar som medför faror för dess minnesmärken". Generaldirektören uppmanades att innehålla UNESCO-bistånd till Israel till dess att Israel fullständigt iakttagit UNESCO-resolutionerna i ämnet.

Bakom förslaget stod huvudsakligen arab- och öststater. Sverige röstade *mot* förslaget. I en röstförklaring antyddes förståelse för de arabiska farhågorna i fråga om Jerusalems heliga platser. Från svensk sida motsatte man sig dock förslaget då det innehöll en punkt som nära nog kunde tolkas så, att Israel kommer att utestängas från organisationens arbete.

Beslutet innebär i praktiken att Israel inte kan erhålla bidrag från en särskild UNESCO-fond för projekt med UNESCO-inriktning. De bidrag som Israel erhållit från denna fond har emellertid varit obetydliga i förhållande till landets egna bidrag till UNESCO.

Den andra resolutionen syftade till att reglera frågan om vilka medlemsstater som skall inbjudas till UNESCO:s regionala konferenser. Israels begäran att i detta sammanhang få tillhöra den europeiska regionen avstogs med röstsiffrorna 33-48-31. Sverige röstade liksom de flesta västeuropeiska stater till förmån för det israeliska önskemålet.

Ingen viktigare regional konferens i UNESCO-regi är förutsedd för tiden fram till nästa generalkonferens, då frågan åter kan tas upp. De praktiska konsekvenserna av beslutet är begränsade, eftersom organisationens verksamhet nästan helt utförs på universell basis. Israel kan liksom tidigare delta i den vanliga mötes- och konferensverksamheten. Vidare kan Israel delta som observatör i eventuella europeiska regionala konferenser.

Utskottet vill i likhet med motionärerna uttala sitt ogillande av det beslut som UNESCO:s generalkonferens fattat i fråga om Israels deltagande i regionala konferenser. Även om beslutet i själva verket inte blir kännbart för Israels deltagande i UNESCO:s arbete så har det en synnerligen olycklig principiell innebörd. Majoriteten har sökt hindra en medlem från att delta i vissa delar av verksamheten, av orsaker som är helt ovidkommande för organisationens syften. Åtgärder av detta slag är inte konstruktiva för det internationella samarbetet. Sverige har anledning att ånyo påtala dessa aspekter av det beslut som generalkonferensen fattat och att verka för ett upphävande av den diskriminerande behandling som Israel utsatts för i UNESCO.

Motionärerna anser att Sverige dessutom såsom protest mot generalkonferensens beslut beträffande Israel skall skära ned sitt bidrag till UNESCO. Utskottet finner att en sådan åtgärd strider emot de förpliktelser som medlemsstaterna har enligt UNESCO:s stadga. Det är en grundläggande regel för Sveriges utrikespolitik att vårt land skall iaktta sina förpliktelser enligt ingångna internationella överenskommelser. Redan av detta skäl kan utskottet inte ansluta sig till motionärernas förslag.

Utskottet vill vidare erinra om att nedskärningar i UNESCO:s budget som väsentligt hämmar organisationens verksamhet inte i första hand skulle drabba de stater som varit ifrågavarande resolutioners tillskyndare. De skulle i stället gå ut över organisationens svagaste medlemmar.

Av de skäl som här nämnts avstyrker utskottet motionen 1301.

Stockholm den 4 mars 1975

På utrikesutskottets vägnar
ARNE GEIJER

Närvarande: herr Arne Geijer i Stockholm (s), fru tredje vice talmannen Nettelbrandt (fp), herr förste vice talmannen Bengtson i Jönköping (c), herrar Hernelius (m), Antonsson (c), fru Lewén-Eliasson (s), herr Adamsson (s), fru Nilsson i Kristianstad (c), herrar Palm (s), Turesson (m), Hellström (s), Åberg (fp), Ericson i Örebro (s), fru Frändås (s) och herr Sundman (c).

Avvikande mening

av fru tredje vice talmannen Nettelbrandt (fp) och herr Åberg (fp) som anför:

Majoriteten i UNESCO fattade förra året ett beslut som diskriminerade Israel på ett sätt som saknar motsvarighet för någon annan medlem av organisationen. Israel får inte delta som medlem i någon av regionernas verksamhet. Det viktiga är inte hur mycket av UNESCO:s arbete som bedrivs på regional grund. Avgörande är att detta UNESCO-beslut bryter mot universalitetsprincipen och i sin förlängning innebär ett hot mot grundvalen för FN-arbetet.

I en så allvarlig situation räcker det inte att enbart uttrycka sitt avståndstagande i ord. För att markera vår oro inför utvecklingen bör vi skära ner anslaget till UNESCO. Denna minskning bör gälla till dess att UNESCO upphör med sin nuvarande diskriminering av Israel och liksom tidigare tillämpar universalitetsprincipen. Bl. a. Schweiz parlament har redan beslutat minska sitt bidrag till UNESCO med 10 procent. Motionen 1301 föreslår en liknande nedskärning för svensk del. Vi instämmer i motionens krav.

Av skäl som här nämnts tillstyrker vi motionen 1301.

